

Copyright © Difin SA
Warszawa 2011
Wszelkie prawa zastrzeżone.
Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie
całości lub fragmentów niniejszej pracy
bez zgody wydawcy zabronione.

Redaktor prowadząca
Maria Adamska

ISBN 978-83-7641-420-1

Printed in Poland
Difin SA, Warszawa 2011
00-768 Warszawa, ul. F. Kostrzewskiego 1
tel. (22) 851-45-61, (22) 851-45-62, fax (22) 841-98-91
Skład i łamanie: Poligrafia, tel. 605-105-574
Wydrukowano w Polsce

Spis treści

Od autora	9
Wstęp	11
Część I: Geneza i metodologia	15
Rozdział 1: Think Tanki – Geneza powstania i cele działania	17
1. Pojęcie i definicja Think Tanku	17
2. Narzędzia i sposoby oddziaływania na polityków i decydentów	19
3. Krytyczna ocena instytucji: Think Tank	21
Rozdział 2: Fenotypy Think Tanków	22
1. Pierwsza generacja, czyli uniwersytety bez studentów	22
1.1. Przykłady Think Tanków pierwszej generacji	23
1.2. Kontekst historyczny	25
2. Druga generacja: instytuty wykonujące badania na zlecenie (<i>Contract Research Tanks</i>)	26
2.1. Przykłady	27
2.2. Kontekst historyczny	28
3. Trzecia generacja: praktyczne doradztwo (<i>Advocacy Think Tanks</i>)	29
3.1. Przykłady	29
3.2. Kontekst historyczny	30
3.3. Ocena obecnej sytuacji	32
Rozdział 3: Metodologia ustalania rankingów Think Tanków	34
1. Metodologia ustalania ratingów	34
2. Jakie kryteria selekcji Think Tanków są stosowane?	35
Rozdział 4: Szkolenie pracowników i ekspertów dla Think Tanków	40
1. Metody szkolenia doradców politycznych	40
2. Jak kształcić doradców politycznych?	41

2.1. Doradztwo ukierunkowane na cele polityczne (<i>policy advice</i>)	41
2.2. Nauki polityczne	41
2.3. Ekonomia i prawo	42
2.4. Interdyscyplinarne programy w zakresie <i>policy analysis</i>	42
3. Kwestia jednolitego nazewnictwa	43
4. Doradztwo strategiczne dla polityków (<i>political consulting</i>)	44
5. Doradztwo w zakresie zarządzania publicznego (<i>Public Management Consulting</i>)	45
6. Administracja publiczna (<i>Public Administration</i>)	46
7. <i>Public Management</i>	46
8. Rola „spin doktorów”	46
Podsumowanie	47

Część II: Think Tanki w globalnym świecie 49

Rozdział 5: Rola amerykańskich Think Tanków w kierowaniu procesem globalizacji 51

1. Brookings Institution, Waszyngton D.C.	53
2. Council on Foreign Relations (CFR), Nowy Jork	55
3. Carnegie Endowment for International Peace, Waszyngton D.C.	60
4. American Enterprise Institute for Public Policy Research (AEI), Waszyngton D.C.	65
5. RAND Corporation, Santa Monica, Kalifornia	70
6. Cato Institute, Waszyngton D.C.	73
7. The Heritage Foundation, Waszyngton D.C.	75
8. Center for Strategic and International Studies (CSIS), Waszyngton D.C.	78
9. Project for the New American Century	79

Rozdział 6: Think Tanki w Wielkiej Brytanii 81

1. Adam Smith Institute (ASI)	83
2. Centre for European Reform (CER)	84
3. Center for Policy Studies (CPS)	85
4. Chatham House	86
5. CIVITAS – Institute for the Study of Civil Society	86
6. Fabian Society	87
7. International Institute for Strategic Studies (IISS)	88
8. Institute of Economic Affairs (IEA)	88
9. Overseas Development Institute (ODI)	90
10. Social Market Foundation (SMF)	90

Rozdział 7: Think Tanki w Niemczech 91

Rozdział 8: Think Tanki w Polsce 96

1. Think Tanki polityczne w Polsce	98
1.1. Ośrodek Studiów Wschodnich (OSW)	98
1.2. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM)	98
1.3. Centrum Stosunków Międzynarodowych (CSM)	100
1.4. DemosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej	101
1.5. Centrum Europejskie Natolin (CEN)	102
1.6. Instytut Sobieskiego (IS)	103
1.7. Instytut Kościuszki (IK)	104
1.8. Instytut Studiów Strategicznych (ISS)	105
2. Think Tanki ekonomiczne w Polsce	105
2.1. Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych (CASE)	105
2.2. Centrum im. Adama Smitha (CAS)	107
2.3. Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktury (IBRKK)	107
2.4. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR)	109
3. Inne obszary badawcze	111
3.1. Instytut Spraw Publicznych (ISP)	111
3.2. Fundacja im. Stefana Batorego	112
3.3. Fundacja Instytut Globalizacji	113
3.4. Helsińska Fundacja Praw Człowieka	114

Część III: Globalne trendy 117

Rozdział 9: Globalne trendy globalizacji 119

Rozdział 10: Kto kieruje globalnymi rynkami finansowymi? 124

1. Rynki finansowe na usługach polityki i realnej gospodarki	124
2. Umieździarnodowienie narodowych rynków finansowych	127
3. Przejście od umieździarnodowienia do globalizacji rynków finansowych	129
4. Globalizacja międzynarodowych rynków finansowych	130
Podsumowanie	132

Rozdział 11: Globalne przemiany. Wpływ kolejnych rewolucji przemysłowych na rozwój cywilizacyjny świata 134

1. Narodziny globalizacji	134
2. Trzecia rewolucja przemysłowa	136
3. Nowa epoka przemian globalnych	143
4. Czy globalizacja jest drogą do bogactwa narodów?	145
Podsumowanie	148

Rozdział 12: Plan Marshalla – amerykańska pomoc czy początek rządzenia Europą?	149
1. Początki globalnego myślenia i rządzenia	149
2. Pierwsze decyzje	153
3. Kim był G.C. Marshall?	153
4. Droga do ogłoszenia planu Marshalla	154
5. Do jakiego modelu zmierzali Amerykanie?	156
6. Realizacja planu Marshalla	159
Część IV: Teorie spiskowe	163
Rozdział 13: Czy prawdziwe są tzw. teorie spiskowe?	165
1. Rys historyczny pojęcia: <i>New World Order</i>	166
2. Charakterystyka wybranych teorii spiskowych	167
2.1. Zwolennicy końca świata	167
2.2. Masoneria	168
2.3. Iluminaci	169
2.4. Protokoły Mędrców Syjonu	170
2.5. Co to jest New Age?	172
2.6. Istota teorii gradualizmu	173
2.7. Wszechstronna kontrola obywateli	174
2.8. HAARP i teorie spiskowe	176
2.9. Kształtowanie zachowań obywateli	177
2.10. Domniemane tajemne elity	178
3. Krytyka teorii spiskowych	179
Rozdział 14: Grupa Bilderberg i jej cele	180
1. Struktura organizacyjna	181
2. Uczestnicy spotkań	182
3. Finansowanie konferencji	183
4. Tematyka i cele spotkań	183
Rozdział 15: CIA – jako specyficzny mega Think Tank we współczesnym globalnym świecie	185
1. Central Intelligence Agency – rządowa agencja służby wywiadowczej USA	185
2. Demontaż komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej	189
Podsumowanie	195
Bibliografia	196

Od autora

Książka jest próbą odpowiedzi na intrygujące pytanie:

Kto kieruje globalizacją?

W książce jest mowa o Think Tankach, które są współczesnymi kuźniami i laboratoriami nowych idei.

O tych specyficznych instytucjach w Polsce bardzo rzadko pisano. Tymczasem Think Tanki odgrywają niezwykle ważną rolę w procesie globalizacji, a zwłaszcza w kształtowaniu gospodarki światowej.

Poznanie roli tych instytucji w określaniu priorytetów politycznych, gospodarczych i społecznych głównych podmiotów, a zwłaszcza państw, w międzynarodowych stosunkach gospodarczych jest niezbędne dla zrozumienia mechanizmów rządzących światową polityką i gospodarką.

Fakt, że Think Tanki działają na ogół w głębokim tle i na zapleczu głównego nurtu polityki w poszczególnych krajach – nie umniejsza ich znaczenia w wypracowywaniu ostatecznego kształtu tej polityki.

Koncepcje formułowane przez Think Tanki przekładają się na konkretne działania decydentów i mają wpływ na losy milionów ludzi. Poznanie specyfiki działania Think Tanków jest tym ważniejsze, że są to instytucje pozostające poza demokratyczną kontrolą.

W mojej książce scharakteryzowałem najważniejsze Think Tanki działające w Stanach Zjednoczonych, w Wielkiej Brytanii, w Niemczech i w Polsce. Idee propagowane zwłaszcza przez amerykańskie Think Tanki stały się podstawą globalnej ekspansji gospodarczej i politycznej koncernów międzynarodowych i instytucji finansowych. Globalne oddziaływanie tych podmiotów na polską gospodarkę nie jest jeszcze zbadane i ocenione.

Zachęcam Państwa do tej interesującej lektury!

Warszawa, w styczniu 2011 roku

Autor